

[Orla Møller.]

politisk arbejde. For at følge denne udvikling er det en nødvendighed, at vi i hvert fald mindst én gang om året i denne sal foretager en vurdering af situationen og drøfter, hvor vi befinder os i det store internationale, menneskelige og politiske fællesskab, og det er på den baggrund, at de 5 partier, der er repræsenteret her i tinget, i dag har bedt udenrigsministeren om at give os en redegørelse.

Udenrigsministeren (K. B. Andersen):

Den forespørgsel, der er stillet, har følgende ordlyd: „Hvilke oplysninger kan udenrigsministeren give om den udenrigspolitiske situation?“ Jeg går ud fra, at tingets medlemmer i en debat, hvor ministrene, så vidt jeg husker, ifølge forretningsordenen har ubegrænset taletid, er taknemlige for, at jeg ikke forsøger at besvare denne forespørgsel efter dens egentlige ordlyd, for det er klart, at skulle jeg bare tilnærmelsesvis komme ind på, hvilke oplysninger der kan gives, ville det blive en ganske lang og ganske spredt redegørelse.

Men som det efterhånden er blevet praksis, og som min forgænger forsøgte det, vil også jeg forsøge at koncentrere oplægget her om nogle enkelte emner, og så må debatten i dagens løb vise, hvilke emner man i øvrigt vil tage op.

De emner, jeg gerne vil prøve at samle debatten om, er for det første udviklingen i Europa, der jo til enhver tid må påkalde meget stor interesse. Dernæst i forbindelse med udviklingen i Europa dr. Kissingers nylige tale om forholdet mellem USA og Europa. Endvidere FN's stilling, ikke i en række enkeltspørgsmål, men mere principielt i den fase af stormagtssamarbejdet og stormagtsudviklingen, vi nu er inde i. Endelig vil jeg gøre nogle bemærkninger om situationen i Vietnam, og afsluttende vil jeg igen vende tilbage til forholdet mellem Danmark og USA, Europa og USA, et emne, som jeg går ud fra alle vil give mig ret i har en meget central betydning i dansk udenrigspolitik.

Formanden: Jeg synes, det er ganske utilstedeligt, at man ikke kan være nogenlunde rigtig under en sådan debat.

Udenrigsministeren (K. B. Andersen):

Jeg taler så højt, at jeg godt kan følge manuskriptet, men alligevel tak, hr. formand.

Den afspændingstendens, som har kendetegnet de senere års udvikling i forholdet mellem øst og vest, er blevet stadig mere udtalt. Meget tyder i øjeblikket på, at denne afspændingstendens kan fastholdes og forhåbentlig også forstærkes, men det må klart indrømmes, at nogen sikkerhed ikke kan gives. Det kan ikke nytte noget — dagspressen har også hjulpet os på dette punkt — at lukke øjnene for, at afspændingstendensen i hvert tilfælde indtil nu ikke har medført nogen formindskelse af det overvældende militære magtinstrument, der i årenes løb er bygget op umiddelbart uden for vore egne grænser.

Det mest åbenbare tegn på afspændingen er vel nok de forhandlinger, der nu er i gang i Helsingfors, forberedende drøftelser til konferencen om sikkerhed og samarbejde i Europa. For at komme så langt som til de forhandlinger, man nu er i gang med, har en række forudsætninger måttet opfyldes. Jeg tænker f. eks. på aftalerne mellem Forbundsrepublikken Tyskland på den ene side og Sovjetunionen, Polen, Østtyskland på den anden side, og jeg tænker på firemagtsaftalen om Berlin. Det er aftaler, som igen i meget vidt omfang må ses på baggrund af den positive udvikling mellem USA og Sovjetunionen og tilkomsten af de nye magtcentre, jeg nævnte før, magtcentre, der vel ikke alle er det militært, men politisk eller økonomisk: Kina, Japan og Vesteuropa ud over de to, vi hidtil har været vænnet til at betragte som de altdominerende, nemlig Sovjetunionen og USA.

Tilnærmelsen mellem Øst- og Vesteuropa er dog også i vidt omfang en følge af udviklingen i vor del af verden, isoleret set den stabilitet, som et flertal af de europæiske lande både i øst og vest gennem deres alliancedlemskaber næsten har vænnet sig til at betragte som en selvfølge. Jeg tror, det er helt afgørende at understrege, at netop alliancerne på denne måde har været med til at bane vejen for den situation, vi i dag står i.

Det synspunkt er også ofte udtrykt af den vestlige statsmand, der har betydet mest for afspændingen i Europa i den nuværende fase, nemlig sidste års modtager af Nobels freds-